

OPERAȚIUNI ȘI TRANZACȚII EFECTUATE PRIN INTERMEDIUL CARDURILOR BANCARE. EVOLUȚIE ȘI INOVAȚIE

Alexandru MARIȚ

Doctorand, Universitatea de Stat din Moldova,

Chișinău, Republica Moldova

e-mail: alexmarit123@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3198-8398>

În ultimii ani, sistemele bancare mondiale au suferit o serie de schimbări majore. Dereglementarea acestora, corelată cu schimbările rapide din tehnologie, a fixat unele repere privind ultimele tendințe în domeniul financiar-bancar, precum studiul evoluției cardurilor bancare și scopurile utilizării acestora. Cardul bancar este un mijloc de plată universal, destul de popular în întreaga lume, grație comodității și proprietăților sale multifuncționale, în ultimul timp a devenit un accesoriu la fel de necesar ca și telefonul mobil sau cheile de la casă. Cărdul bancar, de fapt, ar putea fi comparat cu o cheiță, care oferă acces la banii din contul bancar, dar în același timp, poate fi gestionat de la distanță. În prezent, cardurile bancare sunt utilizate în peste 200 țări din întreaga lume.

Cuvintele-cheie: sisteme bancare mondiale, climat concurențial, securitate, operațiuni bancare, digitalizare, servicii online, plăți fără numerar.

OPERATIONS AND TRANSACTIONS CARRIED OUT THROUGH BANK CARDS. EVOLUTION AND INNOVATION

As people's daily lifestyle becomes digital, people interact more frequently with online services and generate increasing amounts of personal data, the bank card appears as a modern invention of cashless payment. In fact, banks evolve in a competitive climate, this being the most favorable environment for obtaining banking income. All these premises guide banks on the path of developing their transactions, complicating funds transfer systems, increasing their speed and security. Banking operations, which have as their object payment instruments and techniques, represent an area of major importance in the development of financial activity and not only in all countries that accept monetary payment systems.

Keywords: world banking systems, competitive climate, security, banking operations, digitalization, online services, payments without cash.

OPÉRATIONS ET TRANSACTIONS EFFECTUÉES PAR CARTES BANCAIRES. ÉVOLUTION ET INNOVATION

Ces dernières années, les systèmes bancaires mondiaux ont subi un certain nombre de changements majeurs. Leur déréglementation, corrélée à l'évolution rapide de la technologie, a posé quelques jalons concernant les dernières tendances dans le domaine financier et bancaire, telles que l'étude de l'évolution des cartes bancaires et des finalités de leur utilisation. La carte bancaire est un moyen de paiement universel, très populaire partout dans le monde, grâce à sa commodité et ses propriétés multifonctionnelles, elle est récemment devenue un accessoire aussi nécessaire qu'un téléphone portable ou des clés de maison. La carte bancaire, en fait, pourrait être comparée à une clé, qui donne accès à

l'argent sur le compte bancaire, mais en même temps, elle peut être gérée à distance. actuellement, les cartes bancaires sont utilisées dans plus de 200 pays à travers le monde.

Mots-clés: *systèmes bancaires mondiaux, climat concurrentiel, sécurité, opérations bancaires, numérisation, services en ligne, paiements sans numéraire.*

ОПЕРАЦИИ И СДЕЛКИ, ОСУЩЕСТВЛЯЕМЫЕ ЧЕРЕЗ БАНКОВСКИЕ КАРТЫ. ЭВОЛЮЦИЯ И ИННОВАЦИИ

За последние годы мировые банковские системы претерпели ряд серьезных изменений. Их дерегуляция, связанная с быстрыми изменениями в технологиях, установила некоторые ориентиры в отношении последних тенденций в финансово-банковской сфере, таких как изучение эволюции банковских карт и целей их использования. Банковская карта – универсальное платежное средство, достаточно популярное во всем мире, благодаря своему удобству и многофункциональным свойствам в последнее время она стала таким же необходимым аксессуаром, как мобильный телефон или ключи от дома. Банковскую карту, по сути, можно сравнить с ключом, который обеспечивает доступ к деньгам на банковском счете, но в то же время позволяет управлять ими удаленно. В настоящее время банковские карты используются более чем в 200 странах мира.

Ключевые слова: *глобальные банковские системы, конкурентный климат, безопасность, банковские операции, цифровизация, онлайн-сервисы, безналичные расчеты.*

Actualitatea investigației

Pe măsură ce stilul de viață cotidian al oamenilor devine digital, omul interacționează mai frecvent cu serviciile online și generează cantități tot mai mari de date cu caracter personal, cardul bancar apare ca o invenție modernă a plății fără numerar. Datorită situației date se explică prin faptul că în ultimii ani, în activitatea bancară a Republicii Moldova un mare interes prezintă serviciile bancare privind aspectele inovative ale tranzacțiilor cu carduri bancare. În țările dezvoltate plățile automatizate cu ajutorul diferezitelor carduri bancare au căpătat o vastă răspândire. Activitatea băncilor comerciale în acest domeniu poartă caracterul unui serviciu principal nou, apărut datorită dezvoltării furtunoase a tehnologiilor informaționale. Spre deosebire de operațiunile bancare tradiționale ca, de exemplu, creditarea, atragerea depozitelor, deservirea prin decontare de casă, emisiunea, deservirea cardurilor bancare, ca tip al activității bancare, a apărut relativ nu de mult. Prin faptul că oamenii își modifică interesele, necesitățile și preferințele, specialiștii cotidieni încearcă să răspundă, dar și să acopere aceste cerințe, iar car-

dul bancar oferind numeroase oportunități omului modern, este totuși și o proiecție a viitorului, fiind în legătură directă cu știința. În momentul efectuării cercetării a fost pusă drept bază de a aduce noutatea privind necesitatea dezvoltării operațiunilor pe piața financiară a Republicii Moldova. În realizarea acesteia, s-a urmat scopul fundamental de a cerceta tendința evolutivă a cardurilor, obiectivele fiind: definirea cardului bancar: cercetarea datelor statistice privind evoluția în timp a cardului în R. Moldova; sublinierea așa-numitei „frauda bancară”; studierea tendințelor viitoare ale cardurilor bancare.

De fapt, băncile evoluează într-un climat concurențial, acesta fiind cel mai propice mediu pentru obținerea veniturilor bancare. Toate aceste premise ghidează băncile pe calea dezvoltării tranzacțiilor lor, complicarea sistemelor de transfer de fonduri, majorarea rapidității și securității lor. Operațiunile bancare, care au ca obiect instrumentele și tehnicile de plată, reprezintă un domeniu de importanță majoră în desfășurarea activității financiare și nu numai în toate țările, care acceptă sisteme monetare de plată.

Dezvoltarea plăților instant este legată direct de procesul integraționist în sistemele monetare interna-

ționale și constituie una dintre orientările importante ale procesului de transformare a vechilor și formare a noilor principii, funcții și tehnologii, corespunzătoare timpului și cerințelor legate de evoluția pieței și a relațiilor formate în ea, exercitând o influență directă și indirectă asupra sistemului bancar și a dinamicii lui de dezvoltare.

Experții care analizează tendințele creării unui nou spațiu economic cu valuta comună în rapoartele sale pun accent pe tema creării unui spațiu comun de plată și respectiv alegerea instrumentelor de plată electronică este întradevăr o tendință contemporană a tuturor țărilor. Cetățenii Republicii Moldova și alte țări CSI pentru o lungă perioadă de timp a avut o idee foarte vagă în privința cardurilor bancare de plastic. Colapsul Uniunii Sovietice a rupt multe stereotipuri vechi de plăți fără numerar și relații monetare. Într-o piață extrem de competitivă este nevoia de a găsi noi soluții, pentru a adapta activitățile la infrastructura tehnologică în schimbare. Pentru băncile din Moldova este foarte actuală întrebarea de oferire populației o gamă complexă de servicii a plăților fără numerar.

Materiale utilizate și metode aplicate. Cercetarea trăsăturilor definitorii, specificului și a evoluției sistemului bancar și ale pieței produselor bancare se bazează pe analiza și sinteza literaturii de specialitate a autorilor autohtoni și din străinătate, pe o abordare comprehensivă, istorică și sistematică. La realizarea ei au fost aplicate următoarele metode: analiza, sinteza, inducția și deducția, analiza comparativă și metoda grafică.

Rezultate obținute și discuții

Instituțiile financiar-bancare au rolul de motor de creștere în dezvoltarea economiei naționale. În epoca contemporană nu poate exista o economie sănătoasă iară un sistem bancar bine conturat și organizat. „Dezvoltarea culturii și civilizației bancare este benefică atât pentru sistemul bancar, în prezent

și în viitor, cât și pentru întreaga noastră societate” [2, p.10.].

Primul sistem de plată fără numerar a fost creat în Statele Unite în perioada „boom-ului comercial” (1940 - 1950). În cea mai mare parte, acesta a înlocuit carnetele de cecuri, cu toate acestea, în 2010, decontările prin cecuri erau încă populare în SUA, aproximativ 40% dintre cetățeni foloseau acest instrument [].

În procesul dezvoltării sale, a avut loc modernizarea tehnică a cardurilor. Prima idee generală de card a apărut la începutul secolului XX, când corporațiile petroliere și magazinele comerciale au emis propriile carduri pentru dezvoltarea serviciului clienți și drept un mijloc de a îmbunătăți loialitatea clienților. La început, a fost doar o bucată de carton, apoi pe carduri au apărut numărul embosat și numele titularului, a început să funcționeze pe principiul unui card perforat. În anul 1949 Diners Club și American Express au lansat primul card bancar modern creat din plastic. Acest card a fost creat exclusiv pentru plățile în 27 de restaurante renumite din orașul New York. Până în anul 1951 circa 20.000 de norocoși erau deținători ale acelor carduri bancare. Primul card de credit universal (Diners Club) a apărut în 1950. Toate cardurile din prima dată a existenței au permis să primească împrumuturi aproape nelimitate de la bănci. Prin urmare, cârdul Diners Club desemnează automat o persoană foarte bogată. Acest lucru a început să fie folosit de escroci, care au luat sume mari pe carduri de credit, apoi s-au ascuns. În anul 1952, cardul Diner's Club era acceptat în 400 de restaurante, 30 de hoteluri, 200 de companii de închiriere a mașinilor și la 4 florării. Totuși, creatorul cardului, McNamara, a considerat că cardurile bancare au devenit inutile și a vândut partea sa din companie. Acesta a primit 200.000 de dolari, ceea ce este echivalentul a 1.6 milioane de dolari în ziua de azi.

Primul card de credit din Europa este emis de compania britanică Finders Services în anul 1951.

Anii 1950 - 1960 se evidențiază prin faptul că cardurile de credit ale benzinărilor din America câștigă popularitate. Japonia lansează propriul sistem de carduri de plată JCB (Japan Credit Bureau) în anul 1964, iar în 1966 este lansat EuroCard care este o companie de carduri activă pe piața nordică pentru carduri private și corporative care are ca scop să ajute companiile și persoanele private să efectueze plățile într-un mod sigur, eficient și convenabil. În prezent Eurocard este emis și administrat de SEB Kort Bank AB [5], un grup lider de servicii financiare nordice, care în Suedia și în țările baltice, oferă consultanță financiară și o gamă largă de servicii financiare. În Danemarca, Finlanda, Norvegia și Germania, acest grup oferă servicii complete pentru clienții corporativi și instituționali [10].

Prima utilizarea a cardurilor cu bandă magnetică se datează la începutul anilor 60' atunci când Autoritatea de Tranzit de la Londra a instalat banda magnetică pentru a putea introduce informațiile cu privire la contul deținătorului. Odată cu introducerea benzii magnetice cardurile bancare au început să devină din ce în ce mai populare datorită securității sporite ale economiilor clienților, comodității și mai târziu datorită posibilității de a folosi cârdule bancare la terminalele și bancomatele băncilor comerciale. La începutul anilor 70, a fost produs în masă bandă magnetică de către International Business Machines, care a câștigat popularitate la nivel mondial în anii optzeci, în anii nouăzeci au devenit aproape universale.

Cele mai mari dificultăți pentru cardurile cu bandă magnetică au apărut la mijlocul anilor optzeci, când a apărut tehnologia smart-cardurilor. Primul card cu microcip a fost patentat de către Francezul Roland Moreno în anul 1974. Cardurile inteligente, în aparența lor, sunt foarte asemănătoare cu cardurile cu bandă magnetică, majoritatea au încă o astfel de bandă, pentru a fi utilizate în cazul în care cititorii de carduri inteligente nu sunt disponibile, dar

un cip cu microprocesor este încorporat în plasticul carcasei lor. Acest cip monitorizează funcționarea cardului, ceea ce înseamnă că pentru autorizarea și finalizarea a aproximativ 85 la sută din tranzacții, numai informațiile stocate direct în cip sunt suficiente și comunicarea cu rețeaua nu este necesară, iar acest lucru este un mare avantaj pentru acele locuri în care conexiunea este instabilă. Un astfel de card poate conține, de asemenea, un număr de identificare personal ascuns (PIN) și, astfel, cârdule poate verifica codul PIN introdus de utilizator, fără a dezvălui acest cod echipamentelor de citire, ceea ce reprezintă o îmbunătățire majoră a securității [11]. Lansarea cardurilor bancare la nivel mondial nu era posibilă fără contribuția majoră a celor 2 sisteme de plăți - VISA și Mastercard, care stau la baza dezvoltării industriei cu carduri bancare. Visa și Mastercard sunt organizații globale, care emit carduri de plastic. În total, ele controlează 50% din cardurile de debit și credit global și 85% din cele europene. Din istoria apariției celor 2 sisteme de plăți se evidențiază anul 1966, luna noiembrie, când Bank of America, în California, condus de Banca Wells Fargo, a fondat Asociația de carduri bancare (Ing. California To Association va Bank Card) și a ales numele de Master Charge, iar în 1979 Master Charge devine MasterCard. MasterCard, în colaborare cu Eurocard, introduce primul card de debit la nivel mondial - Maestro, în anul 1991. Anul 1970, luna iulie, este remarcat prin faptul că a fost fondat National BankAmericard Inc., în SUA - predecesorul VISA. Iar în 1977, Bank Americard devine VISA.

Primul bancomat din lume a fost instituit la Londra în 1967, în luna iunie, de către Barclays Bank. Ulterior, în anii 1980, se dezvoltă și apar primele rețele ATM la nivel național (Cirrus, Plus, Exchange, etc.) - în SUA, Japonia și Europa. Terminalele de plată au fost dotate pentru prima dată cu comunicarea prin GPRS, frecvențe radio sau Bluetooth, în anul 2000.

O evoluție pozitivă în acest sector se remarcă în anul 2002 luna decembrie când MasterCard testează microcipul fără contact PayPass și introduce minicardul SideCard. În anul 2005 -MasterCard și VISA au ajuns la un acord privind un standard pentru cardurile de microcircuit față contact [12].

Primele eforturi de dezvoltare a sistemului bancar din Republica Moldova sunt înregistrate în anul 1992 Republica Moldova a devenit membru a Fondului Monetar Internațional și a Băncii Internaționale de Reconstrucție și Dezvoltare, ceea ce a contribuit la începutul constituirii unui sistem de reglementare și supraveghere bancară în baza normelor internaționale. În anul 1995 au fost aprobate Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legea instituțiilor financiare, care la acel moment în mare parte a fost o tentativă de implementare a celor mai bune practici internaționale în domeniul bancar. În Republica Moldova apariția cardurilor bancare a avut loc mult mai târziu, primul card bancar lansat a fost VISA Classic emis la 5 iunie 1997 de către VictoriaBank [6]. În prezent băncile comerciale din Republica Moldova emit și deserveșc carduri de plată doar în cadrul sistemelor internaționale de plăți. Utilizarea lor se amplifică treptat în fiecare an, fiind susținute de soluțiile bancare bazate pe Internet și dezvoltarea infrastructurii necesare.

În anul 2008 a început activitatea Biroului de credit, ceea ce a fost un moment important pentru organizarea schimbului informațional între băncile comerciale, organizațiile de microfinanțare, societățile de leasing, asociațiile de economii și împrumut, în scopul oferirii informației care vizează descrierea situației privind respectarea de către debitori a obligațiilor asumate prin contractele de credit, monitorizarea și identificarea riscului de credit, inclusiv cel de fraudă, precum și a altei informații necesare pentru creditare. Drept continuare a procesului de evoluție, în anul 2018 a intrat în vigoare Legea privind activitatea băncilor nr. 202 din 6 octombrie 2017, care are

drept scop consolidarea cadrului de reglementare și supraveghere bancară, prin alinierea la standardele europene.

La baza desfășurării activității bancare pe plan internațional stau standardele și metodologiile privind reglementarea activității bancare acceptate de un număr mare de țări, care sunt elaborate de Comitetul de la Bazei pentru supraveghere bancară pe lângă Banca Reglementărilor Internaționale. Denumirea vine la orașul elvețian Bazei, locul în care băncile, mai ales cele centrale, cad de acord asupra regulilor bancare care trebuie să intre în vigoare în zona în care își derulează operațiunile. În acest context se evidențiază Acordul de Bazei privind adecvarea capitalului. Din anul 1998 a început implementarea prevederilor Acordului Bazei I. În anul 2004 a fost aprobat Acordul Bazei II, ceea ce a creat oportunități suplimentare pentru perfecționarea sistemului de supraveghere bancară din Republica Moldova. Iar în anul 2017 Banca Națională a Moldovei a probat Strategia de implementare a standardelor Bazei III prin prisma cadrului legislativ european [7].

În timp ce cardurile bancare din plastic au fost standardizate pentru o jumătate de secol, noile evoluții recente demonstrează crearea unor forme alternative în metodele de plată. În anii 2011 și 2014 - Google Wallet și Apple Pay au pus la dispoziția utilizatorilor de telefoane mobile cardurile bancare. Una dintre inovațiile recente sunt plățile prin intermediul portmoneelor electronice și chiar implantarea cipurilor în telefoanele mobile sau alte dispozitive. Cardurile bancare sunt considerate preferata modalitate de plată de majoritatea utilizatorilor acestora și de aceea băncile comerciale implementează mereu noi tehnologii pentru sporirea securității, precum și pentru reducerea semnificativă a timpului pentru fiecare tranzacție. Una dintre cele mai populare inovații create pentru cardurile bancare este tehnologia *contactless* ce se răspândește rapid printre toate țările lumii. Se observă o dezvoltare mai

accentuată a tehnologiei de plată contactless -oferită prin intermediul cardurilor bancare a trei sisteme de plăți internaționale: MasterCard, Visa și American Express. Aceasta inovație presupune efectuarea tranzacțiilor „contactless” la POS-Terminale, prin simpla apropiere a cardului bancar de terminal, fără a-l transmite casierului. De asemenea, s-au dezvoltat cardurile din segmentul premium - MasterCard Gold, MasterCard Platinum, MasterCard World Elite, Visa Gold, Visa Platinum, dar și American Express Gold - de credit, American Express Gold - de debit. A luat amploare proiectul Bancassurance. De asemenea, putem remarca o dezvoltare strategică a serviciului Internet banking - bazat pe platforma Bankflex-Multychannel și serviciul 3D Secure cu parolă dinamică și standardul ISO 27001: 2015 - cele mai înalte standarde de securitate la operațiunile cu cardul și *on-line* aplicate de către bănci.

Cele mai populare din lume sunt cardurile Visa Classic și MasterCard Standard. Sunt atât de debit, cât și de credit și permit plățile prin Internet. Există și carduri de titan - sunt cele mai prestigioase carduri, care oferă proprietarilor privilegii exclusive în întreaga lume. Primul astfel de card a fost emis de American Express - cardul Centurion [11].

O noua inovație la acest capitol este programul „palma”, o tehnologic de plată care acum operează cu succes în zeci de școli [3, p.7-22]. Sistemul biometrie permite studenților/școlărilor să plătească pentru prânz la cantină cu amprenta propriei palme. În acest caz, fondurile sunt debitate din cont, pe care părinții le pot controla și suplini în orice moment. Se utilizează și alte proiecte, care permite plata produselor cu amprentă. Pentru a realiza acest lucru, titularul cardului trebuie să atașeze două amprente fa un card bancar Visa sau Mastercard la finalizare. Această metodă de plată nu necesită introducerea unui cod PIN sau a unui card: se poate plăti pentru o achiziție atingând un terminal POS special cu un scanner biometrie încorporat [8, p.259⁷-263]. Cea mai recentă

invenție pentru sistemul de plăți electronice și fără numerar este o noutate, care va fi deja disponibilă în mijloacele de transport urbane în formă de brățări din silicon, inele ceramice cu cip încorporat, telefon mobil, care pot fi folosite pentru a plăti călătoriile.

În anul 2010, a fost oferit Cardul 2G cu logotipul Citi (în forma Citi PremierPass 2G și Citi Dividend 2G), echipat cu o baterie și microprocesor, care oferă posibilitatea de a efectua plăți cu ajutorul punctelor de bonus (Thank You points), calculate pentru cumpărăturile făcute cu ajutorul acestui instrument. În cazul în care cantitatea punctelor de bonus nu este suficientă pentru o anumită tranzacție, clientul poate obține credit de la bancă, acesta fiind transformat în puncte de bonus, iar apoi creditul este rambursat din contul acumulării punctelor noi[4]. Drept exemplu pot servi cardurile virtuale, care pot fi folosite exclusiv pentru efectuarea cumpărăturilor și plăților pe Internet. Ele sunt valabile pentru orice site pe Internet, din țară sau din străinătate. Marele avantaj al deținătorilor de card virtual îl constituie faptul că pot efectua operațiuni online pe Internet într-un mediu securizat. Alimentarea contului de card virtual se poate face prin ATM sau la ghișeau băncii. De asemenea, în anul 2011, Visa Europe a început implementarea următoarelor tehnologii inovatoare de plăți:

- produsul bani mobili, în forma „portofelului mobil”, dotat cu tehnologia Near Field Communication, care funcționează ca un portofel ce permite efectuarea de plăți rapide, doar prin apropierea dispozitivului mobil de un terminal. De asemenea, poate fi remarcat produsul Visa Virtual Vouchers, care permite deținătorilor de smartphone-uri să-și suplinească contul lor preplătit mobil cu mijloace bănești din contul bancar sau de pe un cont de card existent și chiar să efectueze tranzacții pentru persoane terțe;
- emiterea instantanee de carduri - tehnologia, care permite clienților băncilor să obțină sau să-și înlocuiască instantaneu cardul, de la ghișee tip ban-

comat amplasate în locații-cheie, cum ar fi bănci, aeroporturi sau locații sportive;

- personalizarea cardurilor cu imaginea preferată;

- produsele Visa payWave pentru călătorii - sunt carduri contactless, concepute pentru a face călătoriile mai ușoare și mai confortabile;

- tehnologia Prepaid Visa payWave îmbina viteza plăților contactless cu folosirea convenabilă a caidurilor prepiătite și oferă clienților un control mai bun asupra cheltuielilor zilnice.

Tehnologia eliberării unui instant card este simplă - numai în cazuri rare cârdul este nominativ, iar în cele mai dese cazuri se indică doar numărul. De regulă, în filialele băncilor care prestează astfel de servicii se păstrează aceste carduri într-un număr necesar, pentru ca clientul să poată primi caidul tară așteptare îndelungată, imediat după perfectarea cererii. Rata dobânzii ia creditele aferente acestor caiduri oscilează între 40 și 46%, luându-se în considerare istoria de creditare a clientului, precum și criteriile interne ale băncii, și este considerat drept unul dintre cele mai scumpe produse de creditare ale băncii.

Sistemul internațional de plăți MasterCard, de asemenea, a elaborat o serie de produse inovaționale:

- cardul care arată soldul din cont - este vorba de cârdul înzestrat cu un miniecran în colțul său drept, pe care apare informația referitoare la soldul mijloacelor bănești din cont, îndată după efectuarea plății și rămâne vizibil doar câteva secunde;

- cardul pentru efectuarea plăților în valute diferite - este vorba de instrumentul de plată care permite schimbarea valutei cârdului cu ajutorul dispozitivului special de pe partea frontală a cârdului, ceea ce permite deținătorului să evite cheltuielile suplimentare ce țin de convertirea valutei;

- cardul pentru accesul la câteva conturi curente - permite folosirea cârdului cu accesarea diferitelor conturi curente (spre exemplu, a contului personal al deținătorului și a contului corporativ). Trecerea de la

utilizarea unui cont la altul poate fi făcută prin apăsarea butonului de pe partea frontală a cârdului. După efectuarea plății, indicarea contului se anulează pentru evitarea folosirii unui cont din greșeală.

La momentul actual, unele bănci oferă posibilitatea clientului de a comanda un card de credit în regim online. O astfel de modalitate de colaborare dintre bancă și client prezintă anumite avantaje pentru economisirea timpului, oferă cele mai bune condiții pentru obținerea cardurilor de credit, pentru accesul la un spectru mai larg de servicii (spre exemplu, clientul poate comanda un card virtual, poate stabili perioadele de grație pentru folosirea cârdului de credit ș.a.). Adesea, clienții băncilor achiziționează mărfuri și servicii de care, în realitate, nu au nevoie. Astfel de situații se soldează, de regulă, cu folosirea forțată a ultimilor bani proprii pentru rambursarea datoriei. Aceasta conduce la necesitatea efectuării unor noi împrumuturi, creându-se o situație de dependență a clientului de oportunitatea folosirii cârdului de credit pentru satisfacerea nevoilor curente, fenomen care a fost denumit de specialiști drept „narcomanie creditară”. Pentru soluționarea acestei probleme, unele bănci au implementat tehnologii de control al cheltuielilor clientului la folosirea cardurilor de credit. Drept exemplu, poate fi prezentat cârdul bancar Live Checking Card, care nu va permite deținătorului să depășească limita de cheltuieli stabilită. După fiecare tranzacție efectuată, pe partea din față a cârdului bancar este prezentată informația despre mijloacele bănești cheltuite pe parcursul lunii, cârdul obținând energia cu ajutorul unei baterii solare, iar gestiunea acestuia având loc prin intermediul unui cip. Momentan, astfel de carduri sunt oferite de unele bănci comerciale din Rusia. În Coreea de Sud, recent, a apărut un card de model nou, care este dotat cu dispozitiv de folosire a USB pentru mărirea comodității folosirii cârdului pe Internet. În afară de aceasta, cârdul nou poate fi folosit pentru plata mărfurilor în magazine și gesti-

unea contului de pe computer. În acest caz, cârdul de credit USB poate fi aplicat prin introducerea în dispozitivul respectiv din computerul personal al clientului pentru a putea gestiona contul personal. Astfel, clientul poate accesa diferite opțiuni și toată informația referitoare la cont. O altă tehnologie performantă este transformarea cardurilor nebanca-re, cu o anumită destinație inițială, în instrumente bancare. Spre exemplu, un card destinat plății călătoriilor în metrou poate fi transformat, la dorința deținătorului, în card bancar de debit. Astfel de tehnologie este implementată deja în Marea Britanie și în Rusia. Spre exemplu, la Ekaterinburg banca municipală utilizează cardurile integrate cu cardurile din sistemul Visa. Compania Advantidge a elaborat tehnologia de fabricare a cardurilor dintr-un plastic biodegradabil obținut din porumb de soiuri tehnice [8, p.60-64]. Tendințele de dezvoltare sunt în continuare de aceea fiecare bancă trebuie să țină pasul în descoperirea și aplicarea noilor tehnologii.

În concluzie trebuie menționat că activitatea bancară are o importanță vitală pentru economia națională și merită o atenție deosebită. Beneficiile activității financiar-bancare sunt foarte importante pentru: protecția banilor contribuabililor, stabilitatea piețelor financiare și reducerea denaturării concurenței dintre băncile comerciale. Sistemul bancar are un impact social-financiar major asupra stabilității sectorului bancar, de asemenea asigură o creștere durabilă continuă a economiei naționale [1, p.291].

Concluzii

Experiența internațională în cadrul PSD2 va oferi posibilitate băncilor naționale să se dezvolte și să-și lărgască gama serviciilor cu carduri, precum și numărul clienților fideli.

Tema respectivă subliniază importanța crescândă a evoluției tehnologice și, mai ales, a impactului acesteia asupra vieții de zi cu zi. Cu toate că avantajele acestui produs sunt evidente, nu toți oamenii îi

folosesc, dar numărul lor este în creștere. Republica Moldova trebuie să se adapteze noilor tendințe, deoarece multe dintre ele au fost create pentru a facilita activitățile.

Pentru a efectua o evaluare în timp a cardurilor de pe teritoriul Republicii Moldova, este necesar a sublinia tipologia cardurilor bancare. În literatura de specialitate întâlnim diferite clasificări ale cardurilor în funcție de mai multe criterii. Majoritatea din ele sunt utilizate și în Republica Moldova. Cercetând situația cardurilor în Republica Moldova, am ajuns la concluzia că, comparativ cu 2018, în 2019 avem o creștere privind emiterea și circulația cardurilor cu rata de 3,9%.

Utilizarea unui card bancar presupune riscul de a fi spuzus unor escrocherii bancare. Cele mai întâlnite fraude bancare sunt efectuate prin terminale și bancomate. Aflarea codului PIN prin intermediul instalării unor minicamere video la aparatele de casă, iar prin sunetul produs de butoanele aparatului, infractorii, cu ușurință, depistează codul personal. O altă modalitate este înșelăciunea, infractorul se prezintă drept lucrător bancar și prin diferite metode manipulează utilizatorii de card pentru a le oferi anumite detalii personale. După aprecierea experților internaționali, cea mai periculoasă grupare criminală specializată în fraudele cu carduri provine din Nigeria, unde, după datele Interpolului, există cel puțin 5 centre de pregătire a escrocilor.

La capitolul inovații se poate de remarcat 2 bănci din Franța care doresc să înlocuiască numerele statice de pe cardurile de credit cu niște numere care se schimbă o dată pe oră. În cazul în care cardul de credit este furat, numerele vor expira, așa că nimeni nu va putea abuza de banii de pe card. Abra, o nouă afacere start-up aduce noutatea că viitorul este al tranzacțiilor cu telefonul. Cu Abra poți retrage numerar, poți să-ți alimentezi contul Abra sau să expediezi bani direct prin aplicație. În momentul în care sunt necesari bani cash, te prezinți cu telefonul în fața casierului,

aplicația eliberează un cod care este validat pentru efectuarea tranzacției și primești banii [9].

În prezent, Uniunea Europeană și Republica Moldova dezvoltă o relație din ce în ce mai strânsă, aceasta mergând dincolo de cooperare, până la integrarea economică treptată și o aprofundare a cooperării politice. Integrarea Europeană rămâne obiectivul principal și ireversibil al agendei interne și externe a Republicii Moldova. În acest context, sunt stabilite multe strategii de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Una din aceste strategii privind integrarea economică este Strategia Uniunii Europene privind piața unică digitală. Ea stabilește 3 acțiuni specifice:

- un acces mai bun al consumatorilor la bunuri și servicii digitale în întreaga Europă;
- crearea condițiilor adecvate și a unor condiții de concurență echitabile pentru dezvoltarea rețelelor și a serviciilor digitale inovatoare;
- valorificarea la maximum a potențialului de creștere al economiei digitale.

Cardurile bancare, deja tradiționale ca folosire pentru consumatori în calitate de produs bancar, generează dezvoltarea noilor servicii bancare și conduc la implementarea noii tehnologii, care asigură un grad avansat al comodității în utilizarea lor, precum și un nivel sporit de securizare a acestora.

În urma studiului efectuat, putem concluziona următoarele:

- piața cardului a evoluat ascendent, cu toate reticențele, acest instrument rămâne pentru consumatorul de bază, o modalitate practică de reglementare;
- apariția cardurilor a avut un rol important în atragerea de către bănci a persoanelor fizice cu venituri modeste, care au apreciat în acest instrument de plată o posibilitate de a obține credite, care, deși mici, le asigură plata unor datorii curente. O largă răspândire a cardurilor se înregistrează, în ultimul

timp, în activitatea întreprinderilor mici și mijlocii, datorită avantajelor care le prezintă.

Cât privește piața cardurilor din Republica Moldova, aceasta cunoaște o dezvoltare ritmică, tot mai mare, cu fiecare an. Dar pentru o reușită mai bună în acest domeniu este cu siguranță necesară luarea unor măsuri de îmbunătățire și perspectivă. Pentru a urma tendința mondială de automatizare a operațiunilor bancare, care în mare măsură, a permis retragerea numerarului din circulație, în Republica Moldova este necesar intensificarea eforturilor de depășire a tradiției de mediu economic „cash”.

Un factor important al dezvoltării pieței cardurilor în Republica Moldova îl constituie orientarea băncilor către comercianți. Extinderea posibilității de a utiliza cardul cu prioritate pentru funcția sa de plată (prin care sunt puși în relație deținătorul și emitentul acestuia - banca), va influența pozitiv vânzările de carduri.

Băncile din Republica Moldova, recunoscând potențialul pieței cardurilor, atât prin rezolvarea problemelor de acceptare, cât și prin diversificarea ofertei de produse, dezvoltă o infrastructură modernă de plată în Republica Moldova.

Deși cardurile bancare sunt solicitate tot mai mult, încă nu putem spune că în Republica Moldova avem formată o cultură a cardurilor bancare. Oamenii au rețineri în a le folosi pentru că nu cunosc care sunt avantajele acestora, dar și pentru faptul că majoritatea oamenilor își primesc salariile la mână și nu prin cardurile salariate.

Referințe bibliografice

1. *Asigurarea viabilității economico-manageriale pentru dezvoltarea durabilă a economiei regionale în condițiile integrării în Uniunea Europeană*. În: Materialele conferinței științifice internaționale, Bălți, 15-16 septembrie 2017, Bălți, 2018, p. 291.
2. BEREĂ, Aurel O. *Strategie bancară*. Expert: București, 2001, ISBN: 973-8177-21-9. p. 10.

3. BĂDĂRAN, E., GRIBINCEA, A. Securizarea electronica națională și estimarea riscurilor electronice în spațiul economic. În revistă științifică: *Economica*, nr 1(91), martie 2015, p. 7-22.
4. Cardul 2G cu logotipul Citi [online] 2015 [cit 20 05 2020]. Disponibil: <http://www.banki.ru/news/bankpress/?id=2590855>
5. EUROCARD [online], [cit 05.05.2020]. Disponibil: <https://eurocard.com/about-eurocard/>
6. GUȚULEAC, Liviu. *Istoria cârdului bancar: Când a apărut? Unde? Ce funcții îndeplinea?*, (25 iunie 2013) [online]. [cit 01 martie 2020]. Disponibil: [littp://bancania.md/nevvs/istoria-cardului-bancar-cnd-a-apa-rut-unde-ce-functi-indeplinea](http://bancania.md/nevvs/istoria-cardului-bancar-cnd-a-apa-rut-unde-ce-functi-indeplinea)
7. KOFODKO, Grzegorz. *Încotro se îndreaptă lumea. Economia politică a viitorului*. Polironi, 2015. ISBN print: 978-973-46-4735-4.
8. LUCHIAN, Ivan, FILIP, Angela. Inovațiile internaționale pe piața cardurilor bancare. In: *Intellectus*, 2017, nr. 4, pp. 259-263. ISSN 1810-7079
9. PENU, T. *Cardul bancar-prezent și viitor*. In: *Sesiune națională de comunicări științifice studențești*, 2019, c. 123-126, [online]. [cit 26 aprilie 2020]. Disponibil: <https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imagfile/123-126.23.pdf>
10. SEB [online], [cit 05.05.2020]. Disponibil: <https://sebgrou.com/about-seb/who-we-are>
11. JEROME, Svigals. *О долгой жизни и неминуемой смерти карт с магнитной полосой* [online], 11 februarie 2013 [cit 01.05.2020]. Disponibil: <https://habr.com/ru/company/ibm/blog/168985/>
12. YURZHIK, Pavel. *Carduri de plată*. Enciclopedia 1870-2006 = Platebni karty: Encyklopedie, 1870-2006. - M.: „Alpina Publisher”, 2007. - ISBN 5-9614-0436-6.